

Informace k výsledkům projednání návrhu zákona o dohledu nad hospodařením politických stran a politických hnutí a o změně některých zákonů zástupci parlamentních politických stran

Návrh zákona byl zařazen na program schůze vlády dne 19. září 2012. Vláda rozhodla o přerušení jeho projednávání s tím, že bude dále předmětem jednání zástupců parlamentních politických stran, aby byla na jeho věcném obsahu dosažena širší politická shoda. Jednání se uskutečnila ve dnech 4. a 25. října 2012, za účasti zástupců Občanské demokratické strany, TOP 09, LIDEM – liberální demokraté, České strany sociálně demokratické, Komunistické strany Čech a Moravy a Věcí veřejných.

Předmětem diskuse zůstává nadále zřízení nového správního úřadu pověřeného dohledem nad hospodařením politických stran a politických hnutí.

V rámci jednání byla zamítnuta možnost svěřit tuto působnost Nejvyššímu kontrolnímu úřadu, s ohledem na to, že jeho působnost je omezena pouze na finanční prostředky státního rozpočtu, nemožnost udělování sankcí a vedení správního řízení ve smyslu navrhovaného zákona a konečně s ohledem na aktuálně nedostatečnou kapacitu Nejvyššího kontrolního úřadu k tomu, aby odpovídajícím způsobem zvládl všechny předpokládané nové úkoly (vedle dohledu jde též o novou působnost v oblasti hospodaření s majetkem územních samosprávných celků a dalších právnických osob veřejnoprávní povahy nebo s majetkovou účastí státu či územních samosprávných celků).

Zástupci Občanské demokratické strany navrhli alternativně svěřit působnost jinému stávajícímu úřadu dohledového typu, například Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nebo Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Zástupci Komunistické strany Čech a Moravy navrhli svěřit působnost finančním úřadům, které již u politických stran a politických hnutí vykonávají pravidelnou daňovou kontrolu.

Ve výsledku se proti zřízení nového správního úřadu vyslovili zástupci Občanské demokratické strany, České strany sociálně demokratické a Komunistické strany Čech a Moravy, pro jeho zřízení se naopak vyslovili zástupci LIDEM – liberální demokraté, TOP 09 a Věcí veřejných.

Pozitivní i negativní stránky zřízení nového správního úřadu pověřeného dohledem nad hospodařením politických stran a politických hnutí byly hodnoceny již v mezirezortním připomínkovém řízení, v jehož rámci uplatnilo proti takovému věcnému řešení zásadní připomínku Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo obrany. K těmto připomínkám se obecně vyjadřuje předkládací zpráva a detailněji problematiku zřízení nového správního úřadu – včetně jiných variant věcného řešení – analyzuje důvodová zpráva k navrhovanému zákonu. Tuto analýzu lze patrně vztáhnout i na jiné alternativy dohledu, jež byly v rámci jednání diskutovány. ať už jde o otázku finančních nákladů, nebo o otázku zajištění nezávislého výkonu dohledové činnosti. Pokud jde o finanční náklady, je s nimi třeba počítat i v případě svěření působnosti již stávajícím úřadům, a to zřejmě ve srovnatelné míře jako s náklady na zřízení nového správního úřadu v případě, pokud by byla dosavadní působnost výrazně odlišná od předpokládaného dohledu. Pokud jde o zajištění nezávislého výkonu dohledové činnosti, to, vedle Nejvyššího kontrolního úřadu, nejlépe splňuje postavení Úřadu pro ochranu osobních údajů (což v zásadě přejímá i navrhovaný zákon, pokud by šlo o nově zřízený úřad).

Na jednáních zástupců parlamentních politických stran byla jinak dosažena shoda na ostatních opatřeních, jež navrhovaný zákon obsahuje, včetně tzv. transparentních účtů (umožňujících bezplatný dálkový a nepřetržitý přístup veřejnosti k zobrazování přehledu platebních transakcí), které by politické strany a politická hnutí mohly vést nejen pro financování volebních kampaní – jak je v návrhu předloženém vládě uvedeno – ale případně pro veškeré stranické účetnictví (toto rozšíření by mělo být předmětem další diskuse). V jednáních bylo rovněž dohodnuto oddělení problematiky finančních limitů na volební kampaň, resp. jejich úprava v rámci volebních předpisů.

Přetrvávající rozpor, pokud jde o zřízení nového správního úřadu, se předkládá vládě k rozhodnutí.